

Μελέτη του Ψηφιακού Αλφαριθμητισμού σε Αξιωματικούς Νοσηλευτές και η Επίδρασή του στη Χρήση των Ψηφιακών Εργαλείων Εκπαίδευσης

Μαρίνα Παναγιωτοπούλου,¹ Ιωάννης Αποστολάκης²

Study on Digital Literacy in Army Nurse Officers and its Effect on the Use of Digital Education Tools

Abstract at the end of the article

¹Αξιωματικός Νοσηλεύτρια, ΜΗΣΜ, Διοικητής Σχολής Αξιωματικών Νοσηλευτικής,

²Ιατρική Πληροφορική PhD, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθήνας, Αθήνα

Υποβλήθηκε: 15/01/2021
Επανυποβλήθηκε: 29/03/2021
Εγκρίθηκε: 11/04/2022

Υπεύθυνος αλληλογραφίας:
Μαρίνα Παναγιωτοπούλου
Τηλ: (+30) 6973 292 703
e-mail: pngmarina67@gmail.com

Εισαγωγή: Η Διά Βίου μάθηση αποτελεί αναγκαιότητα για τον σύγχρονο νοσηλευτή και μπορεί να διευκολυνθεί από την ευρεία ανάπτυξη και διάδοση των Νέων Τεχνολογιών και του Διαδικτύου. **Σκοπός:** Κύριο σκοπό της μελέτης, αποτελεί η διερεύνηση του βαθμού εξοικείωσης των Αξιωματικών Νοσηλευτών με τα πιο γνωστά εργαλεία του Νέου Παγκόσμιου Ιστού (Web 2.0) καθώς και η καταγραφή των στάσεων και των αντιλήψεών τους σε σχέση με τη χρήση των Νέων αυτών Τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επιμέρους στόχο αποτελεί η διερεύνηση της δυνατότητας συμβολής των εργαλείων αυτών στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των Αξιωματικών Νοσηλευτών. **Υλικό και Μέθοδος:** Πρόκειται για μια συγχρονική ερευνητική μελέτη. Ο πληθυσμός τον οποίο εξετάζει είναι οι εν ενεργεία Αξιωματικοί Νοσηλευτές των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Χρησιμοποιήθηκε δείγμα ευκολίας και διενεργήθηκε το πρώτο δίμηνο (Ιαν-Φεβ) του 2019. **Αποτελέσματα:** Ο πληθυσμός των Αξιωματικών Νοσηλευτών ανήκει στις γενιές Χ και Υ. Εμφανίζουν όλοι πολύ καλή πρόσβαση στο Διαδίκτυο και στις Νέες Τεχνολογίες με διαφοροποιήσεις ως προς την ηλικία πρώτης χρήσης του Διαδικτύου, τον τρόπο χρήσης της Τεχνολογίας και τη διαφορετική χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Παρότι, στη συντριπτική πλειοψηφία τους έχουν θετική στάση απέναντι στη χρήση του Διαδικτύου και των Νέων Τεχνολογιών στη διά βίου εκπαίδευσή τους, αποδεικνύονται σύμφωνα με την έρευνα αυτή, μη ικανοί να τα χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτόν, αφού η εξοικείωση με αυτά είναι πολύ μικρή. Μοναδική εξαίρεση αποτελούν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. **Συμπέρασμα:** Οι Αξιωματικοί Νοσηλευτές είναι μια επαγγελματική ομάδα, με πολύ καλή πρόσβαση στην Τεχνολο-

γία και θετική στάση απέναντι στο Διαδίκτυο και τις Νέες Τεχνολογίες. Ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός τους όμως χρειάζεται βελτίωση προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που παρέχουν τα εργαλεία του Νέου Παγκόσμιου Ιστού στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Λέξεις-ευρητήριο: *Συνεχιζόμενη νοσηλευτική εκπαίδευση, γενιές Χ και Υ, στάσεις και αντιλήψεις στο διαδίκτυο, νέες τεχνολογίες, Social Media.*

Εισαγωγή

Οι ραγδαίες αλλαγές της κοινωνίας μας σε κοινωνικό, πολιτιστικό, οικονομικό, επιστημονικό και τεχνολογικό επίπεδο, αναδεικνύουν τη γνώση και την πληροφόρηση, ως τα βασικότερα εργαλεία του σύγχρονου ανθρώπου. Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση σκοπεύει στην ανατροφοδότηση των γενικών και ειδικών γνώσεων μέσω οργανωμένων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ή ατομικής πρωτοβουλίας.¹

Οι εξελίξεις στη νοσηλευτική επιστήμη, τα τελευταία χρόνια θέτουν τον επαγγελματία νοσηλευτή μπροστά στην ανάγκη συνεχούς ενημέρωσής του. Για τους επαγγελματίες νοσηλευτές η συνεχιζόμενη εκπαίδευση αποτελεί αναγκαιότητα διότι:²

α. Ο χρόνος ζωής της γνώσης, στη νοσηλευτική επιστήμη είναι 2–5 χρόνια β. ο επαγγελματίας νοσηλευτής είναι υπεύθυνος για τον τρόπο που ασκεί το επάγγελμά του και για το επίπεδο νοσηλευτικής φροντίδας που παρέχει στον ασθενή, σύμφωνα με τον Βρετανικό και τον Αμερικανικό Σύνδεσμο Νοσηλευτών και γ. οι τεχνολογίες εξελίσσονται αλματωδώς, η υγεία «βιομηχανοποιείται» και παράλληλα γίνονται μεγάλες αλλαγές στην αγορά εργασίας. Συνεπώς, για να μπορεί να ανταπεξέλθει στην πληθώρα των αλλαγών, των νέων τεχνολογιών και των επάλληλων εξελίξεων στον χώρο της υγείας, ο νοσηλευτής θα πρέπει να σχεδιάζει και να υλοποιεί μια συνεχιζόμενη δραστηριότητα αυτομόρφωσης. Διαφορετικά, περιορίζει την ανάπτυξή του, ενώ υπάρχει κίνδυνος οι ενέργειές του να γίνουν μηχανιστικές και ασυγχρόνιστες.² Παράλληλα, όμως, οι νοσηλευτές, αντιμετωπίζουν προβλήματα, όπως το επιβαρυνόμενο ωράριο εργασίας, οι αυξημένες εργασιακές και οικογενειακές υποχρεώσεις, η υποστελέχωση των νοσοκομείων αλλά και τα διοικητικά κωλύματα, που τους στερούν πολλές φορές τη διάθεση αλλά και τη δυνατότητα να επιμορφωθούν.

Η αναγκαιότητα του Παγκόσμιου Ιστού στη νοσηλευτική εκπαίδευση είναι μάλλον προφανής, αφού για μια επιστήμη συνεχώς εξελισσόμενη, αποτελεί μια τεράστια «αποθήκη» δεδομένων και πληροφοριών. Τα ευέλικτα προγράμματα ηλεκτρονικής εκπαίδευσης (e-learning) αποτελούν έναν ελκυστικό και πολλά υποσχόμενο τρόπο διά βίου εκπαίδευσης και συνεχιζόμενης κατάρτισης. Δημιουργούνται ίσες ευκαιρίες για όλους τους συμμετέχοντες σχετικά με την επιλογή του τόπου, του χρόνου και του ρυθμού μελέτης, ενώ υπάρχει δυνατότητα ανατροφοδότησης και αξιολόγησης. Οι μέθοδοι και τα εκπαιδευτικά μέσα είναι πολλαπλά και η μαθητικοκεντρική προσέγγιση, επιτρέπει σε καθέναν να εστιάζει στα σημεία που τον ενδιαφέρουν. Ο εκπαιδευόμενος οικοδομεί τις δικές του γνώσεις, προσαρμόζοντάς τις στις προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες του για να τους δώσει μια προσωπική σημασία. Τέλος, η δυνατότητα πρόσβασης σε αξιόπιστο και υψηλής επιστημονικής αξίας εκπαιδευτικό υλικό (όπως οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και πλήθος άλλων πληροφοριών που είναι διαθέσιμα στο Διαδίκτυο), η συνεχής ανανέωση των γνώσεων, καθώς και οι δυνατότητες ανταλλαγής απόψεων και εμπειριών μεταξύ των μελών μιας Ηλεκτρονικής Μαθησιακής Κοινότητας (ΗΜΚ),^{1,4} επιτρέπουν τη μεγαλύτερη συσχέτιση της μάθησης με τα πραγματικά προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι εκπαιδευόμενοι στο εργασιακό τους περιβάλλον. Παρά τα σημαντικά πλεονεκτήματα, όμως, υπάρχουν προβλήματα και δυσκολίες, τα οποία μπορούν να θέσουν σε αμφισβήτηση την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της ηλεκτρονικής εκπαίδευσης. Η υιοθέτησή της σε έναν οργανισμό, προϋποθέτει αλλαγές και διαχείριση αυτών, αντιμετωπίζοντας την οργανωτική αδράνεια και την αντίσταση του προσωπικού.

Οι θεωρίες για τη μάθηση των ενηλίκων σχετίζονται με πολλές εκπαιδευτικές, κοινωνικές, φιλοσοφικές και ψυχολογικές θεωρίες. Η κατανόηση των τρόπων με τους οποίους οι άνθρωποι μαθαίνουν, οδηγεί σε πιο αποτελεσματικό σχεδιασμό της εκπαίδευσής τους. Προκειμένου

να μελετηθεί ο νοσηλευτικός πληθυσμός, χρησιμοποιείται το σύστημα κατηγοριοποίησης των Oblinger & Oblinger (2005),⁵ ανάλογα με την ημερομηνία γέννησής τους. Διακρίνονται οι εξής γενιές: α) Baby Boomers: γεννήθηκαν μεταξύ 1946 και 1964. Η τηλεόραση αποτελεί το κυρίαρχο μέσο διαμόρφωσης των χαρακτηριστικών της γενιάς αυτής, ενώ προτιμούν τον γραπτό τρόπο επικοινωνίας β) Γενιά «Χ» (1965-1979 περίπου), η οποία συχνά αναφέρεται ως η «γενιά χαλαρότητας» ή το «ξεχασμένο μεσαίο παιδί». Ήταν πάντα κάτω από τη σκιά των boomers. Εκτέθηκε στις τεχνολογικές εξελίξεις και κλήθηκε να διαχειριστεί τη δραματική αλλαγή που έφερε η τεχνολογική επανάσταση στον εργασιακό χώρο. Για την επικοινωνία της προτιμά το τηλέφωνο. γ) Γενιά «Υ» (1980-2000 περίπου). Αναφέρεται στη βιβλιογραφία και ως «Millennials». Πρόκειται ουσιαστικά για τη γενιά που μεγάλωσε στον κόσμο του Διαδικτύου, «λουσμένη σε bits»,⁶ αλλά και σε μια πραγματικά παγκόσμια κοινωνία,⁷ η οποία δεν έχει μάθει να περιορίζεται ως προς τον τόπο και τον χρόνο κατά τον οποίο μπορεί να επικοινωνήσει ή να αναζητήσει πληροφορίες.⁸ Για την επικοινωνία της προτιμά το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email) και δ) Η γενιά «Ζ» (2000- 2010) η οποία γεννήθηκε μέσα στον «κόσμο του Διαδικτύου» και τα κοινωνικά δίκτυα.⁹ Επικοινωνεί συνήθως με σύντομα Διαδικτυακά μηνύματα. Στο εγγύς μέλλον, τρεις από τις πιο μελετημένες γενιές θα συγκλίνουν στον χώρο εργασίας ταυτόχρονα: Οι γενιές Χ, Υ ή Millennials και Ζ, οι οποίοι πρόκειται σύντομα να εισέλθουν στο εργατικό δυναμικό.

Οι Νέες Τεχνολογίες αποτελούν μια σύγχρονη πρόκληση στον τομέα της νοσηλευτικής εκπαίδευσης ενώ ταυτόχρονα διεκδικούν επιτελικό ρόλο στις νοσηλευτικές διεργασίες. Το Διαδίκτυο (Internet) αποτελεί ένα μέσο για τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων χωρίς χωροχρονικά εμπόδια. Μία από τις πιο σημαντικές εξελίξεις του Διαδικτύου ήταν η εμφάνιση του Παγκόσμιου Ιστού 1.0 (WorldWide Web) ως μια τεχνολογία για εύκολη και ανέξοδη πλοήγηση στο πολύπλοκο δίκτυο των διασυνδεδεμένων συστημάτων υπολογιστών. Το Web 2.0 είναι ένας διαφορετικός τρόπος αξιοποίησης των υπηρεσιών του Διαδικτύου, αλλάζοντας τον ρόλο του χρήστη, από παθητικό δέκτη πληροφοριών, σε δημιουργό, προς όφελος της συλλογικής ευφυΐας.⁹ Μερικά από τα βασικά εργαλεία του Web 2.0 που χρησιμοποιούνται στην εκπαίδευση είναι τα Ιστολόγια (blogs), τα Μικροϊστολόγια (Microblogs), τα Εργαλεία Συνεργατικής Γραφής (wikis), τα Podcasts–Vidcasts και η Κοινωνική Δικτύωση όπου ανήκουν οι Ψηφιακοί Κόσμοι

Εικονικής Πραγματικότητας (Virtual World Communities). Τα Ηλεκτρονικά Παιχνίδια, εισάγονται ως ισχυρά εργαλεία για την εκμάθηση και την παροχή υγειονομικής περίθαλψης. Οι παίκτες ενός καλά σχεδιασμένου διαδραστικού παιχνιδιού υγείας (Interactive Health Game-IHG) εμφανίζουν σημαντική βελτίωση στις δεξιότητες, τις συμπεριφορές και τις γνώσεις που σχετίζονται με την υγεία.¹⁰

Τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης θεωρούνται ενδιαφέροντα και πολύτιμα εργαλεία στη νοσηλευτική εκπαίδευση, δημιουργούν ευκαιρίες για ανταλλαγή πληροφοριών και ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας. Επιπλέον, μετατρέποντας τον παραδοσιακό τρόπο προσέγγισης της εκπαίδευσης, οδηγούν τους εκπαιδευόμενους σε καινότεμες, πιο ευέλικτες και ελκυστικές λύσεις. Μέσω αυτών, δημιουργούνται χωρίς αποκλεισμούς, πολιτισμικά διαφορετικές, ανεπίσημες κοινότητες μάθησης σε όλο τον κόσμο. Σε αυτήν την εποχή του «ελεύθερου εκπαιδευόμενου» (“free-range learner”), μπορούν να συζητούν, να συνθέτουν έννοιες και ιδέες και να προωθούν την αποτελεσματική κατανόηση.¹¹

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν εξελιχθεί με την πάροδο των ετών σε μια καθιερωμένη μέθοδο επικοινωνίας στην κοινωνία μας. Ογδόντα έξι τοις εκατό (86%) των κατοίκων των ΗΠΑ είναι χρήστες του Διαδικτύου και από αυτούς, σχεδόν το 80% χρησιμοποιεί το Facebook, το 32% χρησιμοποιεί το Instagram και το 24% χρησιμοποιεί το Twitter.¹² Εξήντα δύο τοις εκατό (62%) αυτών, ενημερώνονται μέσω των κοινωνικών δικτύων, κυρίως μέσω του Facebook, αλλά όλο και περισσότερο μέσω του Twitter.¹³

Μία από τις πιο προφανείς χρήσεις των κοινωνικών μέσων είναι η ταχεία διάδοση και λήψη πληροφοριών. Τα νέα εμφανίζονται συνήθως στο Twitter πριν εμφανιστούν σε εφημερίδες ή τηλεοπτικές εκπομπές ειδήσεων. Η ιατρική έρευνα που μοιράζεται μέσω των κοινωνικών μέσων έχει επίσης τη δυνατότητα να προσεγγίσει πολύ ευρύτερο κοινό με πιο γρήγορο τρόπο σε πραγματικό χρόνο. Λόγω αυτού του δυναμικού, πολλά επιστημονικά περιοδικά έχουν τώρα παρουσία στο Twitter.¹⁴

Είναι προφανές ότι η χρήση των Νέων Τεχνολογιών στον τομέα της Υγείας δεν αποτελεί απλώς μια εναλλακτική δυνατότητα. Με την πάροδο των ετών, ο σωστός χειρισμός τους μετατρέπεται σε αναγκαιότητα. Είναι όμως οι Νοσηλευτές, προετοιμασμένοι γι' αυτό; Στην έρευνά μας συμμετέχουν Αξιωματικοί Νοσηλευτές, μια ειδική ομάδα Νοσηλευτών που συνδυάζουν τη στρατιωτική ιδιότητα του Αξιωματικού, με αυτήν του επαγγελματία Νοσηλευτή.

Σκοπός

Κύριο σκοπό της μελέτης μας, αποτελεί η διερεύνηση του βαθμού εξοικείωσης των Αξιωματικών Νοσηλευτών με τα πιο γνωστά εργαλεία του Νέου Παγκόσμιου Ιστού (Web 2.0) καθώς και η καταγραφή των στάσεων και των αντιλήψεών τους σε σχέση με τη χρήση των Νέων αυτών Τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, έχει γίνει παρόμοια μελέτη σε φοιτητές Νοσηλευτικής.¹⁵ Ουδέποτε ωστόσο, φαίνεται να έχει γίνει κάτι παρόμοιο για επαγγελματίες Νοσηλευτές στην Ελλάδα και συγκεκριμένα για Αξιωματικούς Νοσηλευτές.

Υλικό και Μέθοδος

Σχεδιασμός

Πρόκειται για μια συγχρονική περιγραφική μελέτη, όπου διερευνάται ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός και η στάση απέναντι στις Νέες Τεχνολογίες στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση, ενός συγκεκριμένου πληθυσμού, τους εν ενεργεία Αξιωματικούς Νοσηλευτές και των τριών Κλάδων. Η συλλογή των δεδομένων διεξάγεται κατά το πρώτο δίμηνο (Ιαν-Φεβ) του 2019.

Δείγμα μελέτης

Τον πληθυσμό στόχο αποτελούν οι εν ενεργεία Αξιωματικοί Νοσηλευτές και των τριών Κλάδων των ΕΔ (Στρατού Ξηράς, Πολεμικού Ναυτικού και Πολεμικής Αεροπορίας).

Έγινε δειγματοληψία ευκολίας και συλλέχθηκε δείγμα 152 ερωτηματολογίων, το οποίο αποτελεί το 15,24% επί του συνόλου των εν ενεργεία Αξιωματικών Νοσηλευτικής. Το μεγαλύτερο ποσοστό ερωτηματολογίων στάλθηκε σε Αξιωματικούς Νοσηλευτικής του Στρατού Ξηράς και λιγότερο σε Αξιωματικούς Νοσηλευτικής των άλλων δύο Κλάδων (ΠΝ και ΠΑ). Στον Στρατό Ξηράς, στάλθηκε με επίσημο τρόπο. Στους άλλους δύο Κλάδους (ΠΝ και ΠΑ), χρησιμοποιήθηκε ανεπίσημος τρόπος αποστολής. Διευκρινίζεται ότι, οι Αξιωματικοί Νοσηλευτικής του ΣΞ, του ΠΝ και της ΠΑ είναι όλοι απόφοιτοι της Σχολής Αξιωματικών Νοσηλευτικής (ΣΑΝ), έχουν την ίδια βασική εκπαίδευση και παρόμοιες συνθήκες εργασίας.

Συλλογή δεδομένων

Στάλθηκαν 186 ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια μέσω e-mail και 26 μέσω της εφαρμογής Messenger ενώ διαμοιράστηκαν σε έντυπη μορφή, άλλα 10. Απαντήθηκαν 147 ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια και 5 έντυπα. Ποσοστό απαντητικότητας 79,03% στα ηλεκτρονικά και 50%

στα ερωτηματολόγια έντυπης μορφής. Υπήρξε ενδελεχής έλεγχος ώστε η διανομή του ερωτηματολογίου να γίνει σε διαφορετικούς δυνητικούς συμμετέχοντες.

Για την εκπόνηση της ερευνητικής εργασίας χρησιμοποιήθηκε τμήμα από το ερωτηματολόγιο της διδακτορικής διατριβής, της κ. Ελένης Χριστοδούλου, με θέμα «Νέες Τεχνολογίες και Μαθησιακός Τύπος Φοιτητών/τριών στη Νοσηλευτική Επιστήμη». Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε το πρώτο και δεύτερο μέρος, τα οποία ελέγχουν δημογραφικά στοιχεία και ψηφιακό αλφαριθμητισμό - στάσεις, αντίστοιχα.

Το ερωτηματολόγιο αναπτύχθηκε σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω της εφαρμογής Google Forms, ενώ παράλληλα, ήταν διαθέσιμο σε έντυπη μορφή, για όποιον το επιθυμούσε. Ο μέσος χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ήταν στα 5 λεπτά.

Θέματα δεοντολογίας

Η κ. Ελένη Χριστοδούλου, έχει εκ των προτέρων ερωτηθεί και εγκρίνει τη χρήση του ερωτηματολογίου της για τις ανάγκες εκπόνησης της μελέτης αυτής.

Αναφέρεται ότι στην αρχή κάθε Ερωτηματολογίου είτε σε ηλεκτρονική, είτε σε έντυπη μορφή, υπάρχει Δήλωση Εμπιστευτικότητας από τον ερευνητή, για την ανωνυμία και την ορθή και αποκλειστική χρήση των δεδομένων που θα περιέλθουν στην κατοχή του. Ακολουθεί Δήλωση Συναίνεσης του ερωτώμενου πριν τη συμπλήρωση του Ερωτηματολογίου. Η ενημέρωση για τα θέματα εμπιστευτικότητας και η ρητή συναίνεση του ερωτώμενου, είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Πριν διαμοιραστεί το ερωτηματολόγιο, είτε ηλεκτρονικά είτε σε έντυπη μορφή, στους Αξιωματικούς Νοσηλευτές, εξασφαλίστηκε η έγκριση από τα αρμόδια όργανα του Στρατού Ξηράς. Επιπρόσθετα, μετά το πέρας της ερευνητικής μελέτης, εξασφαλίστηκε έγκριση για τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων. Τέλος, δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

Στατιστική ανάλυση

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν καταχωρήθηκαν στο στατιστικό πακέτο SPSS 25 (Statistical Package for Social Sciences 25) προκειμένου να διεξαχθεί η στατιστική τους επεξεργασία. Το επίπεδο σημαντικότητας της έρευνας τέθηκε στο 0,05. Η παρουσίαση των περιγραφικών αποτελεσμάτων έγινε με τη μορφή ποσοστιαίων κατανομών, μέσων τιμών και τυπικών αποκλίσεων. Πραγματοποιή-

θηκε σύγκριση με βάση τις ποσοστιαίες κατανομές και τις μέσες τιμές, μεταξύ των κοινωνικοδημογραφικών και εργασιακών χαρακτηριστικών του δείγματος και των απαντήσεων του ερωτηματολογίου.

Στοχεύοντας στη σημαντικότητα των αποτελεσμάτων, πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι διαφορών με παραμετρικά τεστ καθώς για τα δεδομένα στις υποομάδες δεν μπορούσε να απορριφθεί η κανονική κατανομή. Συγκεκριμένα, για δίτιμες μεταβλητές εφαρμόστηκε το Student's t-test και για μεταβλητές με 3 και άνω τιμές η ανάλυση διακύμανσης (Analysis of variances) και η προσαρμογή κατά Bonferroni.

Αποτελέσματα

Συνολικά το δείγμα αποτέλεσαν 152 Αξιωματικοί Νοσηλευτές. Τα κοινωνικοδημογραφικά καθώς και τα εργασιακά χαρακτηριστικά του παρουσιάζονται στους πίνακες 1 και 2. Η μέση τιμή των ωρών την εβδομάδα που το δείγμα παρακολουθεί τηλεόραση, είναι 8,4 ώρες περίπου. Επίσης η μέση τιμή των βιβλίων που διαβάζει το έτος, είναι 6,7 βιβλία.

Πίνακας 1. Κοινωνικοδημογραφικά χαρακτηριστικά.

	n (%)
Φύλο	
Άνδρας	33 (21,7)
Γυναίκα	119 (78,3)
Χρονολογία γέννησης	
πριν το 1980	98 (64,5)
1980-2000	54 (35,5)
Οικογενειακή κατάσταση	
Άγαμος	41 (27,0)
Έγγαμος	102 (67,1)
Διαζευγμένος	9 (5,9)
Τέκνα	
Όχι	52 (34,2)
Ναι	100 (65,8)
Διαμονή πριν τις σπουδές	
Αστική περιοχή	98 (64,5)
Ημιαστική περιοχή	30 (19,7)
Αγροτική περιοχή	24 (15,8)
Υψηλότερος τίτλος σπουδών	
Νοσηλευτική Ειδικότητα	53 (34,9)
Μεταπτυχιακό	56 (36,8)
Διδακτορικό	9 (5,9)
ΣΑΝ	34 (22,4)

Πίνακας 2. Εργασιακά χαρακτηριστικά

	n (%)
Αποφοίτηση από ΣΑΝ	
Πριν το 1989	25 (16,4)
1990-2008	87 (57,2)
2009- σήμερα	40 (26,3)
Χρόνια Υπηρεσίας	
9 και λιγότερα	27 (17,8)
10 έως 19	30 (19,7)
20 έως 29	51 (33,6)
άνω των 29	44 (28,9)

Η μέση ηλικία που χρησιμοποίησε για πρώτη φορά το Διαδίκτυο ήταν 23,3 έτη. Οι άνδρες χρησιμοποίησαν σε νεότερη ηλικία για πρώτη φορά το Διαδίκτυο (20 ετών), σε σύγκριση με τις γυναίκες (24 ετών) ($p=0,043$) καθώς και τα άτομα που γεννήθηκαν μεταξύ 1980-2000 (16,5 ετών), σε σύγκριση με αυτά που γεννήθηκαν πριν το 1980 (26,9 ετών) ($p=0,001$). Η μέση διάρκεια ωρών που αφιερώνουν οι συμμετέχοντες στο Διαδίκτυο σε καθημερινή βάση είναι 2,7 ώρες. Τα άτομα που κατέχουν διδακτορικό, αφιερώνουν περισσότερες ώρες στο Διαδίκτυο σε καθημερινή βάση, σε σύγκριση με τους κατόχους νοσηλευτικής ειδικότητας, μεταπτυχιακού ή τους απλούς αποφοίτους ΣΑΝ ($p=0,001$). Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων 48% και 29,6% απάντησε ότι χρησιμοποιεί τον υπολογιστή στον χώρο εργασίας πολύ συχνά και συχνά αντίστοιχα. Τα άτομα με προϋπηρεσία από 20 και άνω έτη χρησιμοποιούν συχνότερα υπολογιστή στον χώρο εργασίας, σε σύγκριση με τα άτομα με προϋπηρεσία έως 19 έτη ($p=0,001$). Το 42,1% απάντησε ότι είναι πολύ έμπειρο στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Χαμηλό ήταν το ποσοστό εκείνων που δήλωσε μικρή εμπειρία (1,3%). Ο τρόπος σύνδεσης στο Διαδίκτυο παρουσιάζεται στον πίνακα 3.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι το 100% των συμμετεχόντων απάντησε ότι έχει κινητό τηλέφωνο. Το 96,7% δήλωσε ότι έχει έξυπνο κινητό (smartphone) με δυνατό-

Πίνακας 3. Τρόπος σύνδεσης στο Διαδίκτυο

	n (%)
Ηλεκτρονικός Υπολογιστής	20 (13,2)
Laptop/Notebook	31 (20,4)
Κινητό τηλέφωνο	88 (57,9)
Tablet	13 (8,6)

τητα σύνδεσης στο Διαδίκτυο και μόνο το 3,3% απάντησε απλό κινητό, χωρίς σύνδεση στο Διαδίκτυο (Internet).

Όσον αφορά στη χρήση του Νέου Παγκόσμιου Ιστού (Web 2.0), η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δεν χρησιμοποιεί τα πιο γνωστά εργαλεία του (εικόνα 1).

Σχετικά με τη χρήση των ιστοχώρων Κοινωνικής Δικτύωσης από τους ΑΞ/κούς Νοσηλευτές, η πλειοψηφία χρησιμοποιεί συχνά ή πολύ συχνά Facebook και YouTube, ενώ λιγότεροι χρησιμοποιούν MySpace, SlideShare, Skype και Instagram.

Στην εικόνα 2 παρουσιάζεται η χρήση των ιστοχώρων Κοινωνικής Δικτύωσης από τους ΑΞ/κούς Νοσηλευτές.

Τα άτομα που γεννήθηκαν μεταξύ 1980-2000 χρησιμοποιούν πιο συχνά YouTube και Instagram, σε σύγκριση με τα άτομα που γεννήθηκαν πριν το 1980 ($p=0,001$ και $p=0,001$ αντίστοιχα), τα οποία χρησιμοποιούν πιο συχνά Skype ($p=0,002$). Οι άγαμοι χρησιμοποιούν πιο συχνά τις εφαρμογές Facebook ($p=0,015$), YouTube ($p=0,001$) και Instagram ($p=0,007$), ενώ οι έγγαμοι την εφαρμογή Skype ($p=0,026$). Επίσης, τα άτομα που κατέχουν διδακτορικό, χρησιμοποιούν πιο συχνά SlideShare ($p=0,001$) και Skype ($p=0,012$) σε σύγκριση με τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Σχετικά με τον βαθμό που αξιολογεί τη σημασία του Διαδικτύου ως εργαλείο υποστήριξης της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης για το άτομο, το δείγμα απάντησε ότι είναι ένα αποδοτικό εργαλείο που καλύπτει απόλυτα τις ανάγκες του, μέση τιμή 4,2 ($\pm 0,8$). Επίσης, οι συμμετέχοντες φάνηκαν να είναι ικανοποιημένοι από τη σημασία του Διαδικτύου στην υποστήριξη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης γενικά, με μέση τιμή 4,1 ($\pm 0,8$).

Τέλος, τα άτομα με μεταπτυχιακό και διδακτορικό τίτλο αξιολογούν υψηλότερα τη σημασία του Διαδικτύου ως

εργαλείο υποστήριξης της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και είναι περισσότερο ικανοποιημένα από τη σημασία του Διαδικτύου στην υποστήριξη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης για το άτομο τους, σε σύγκριση με τα άτομα με νοσηλευτική ειδικότητα και τους αποφοίτους ΣΑΝ ($p=0,001$ και $p=0,007$ αντίστοιχα).

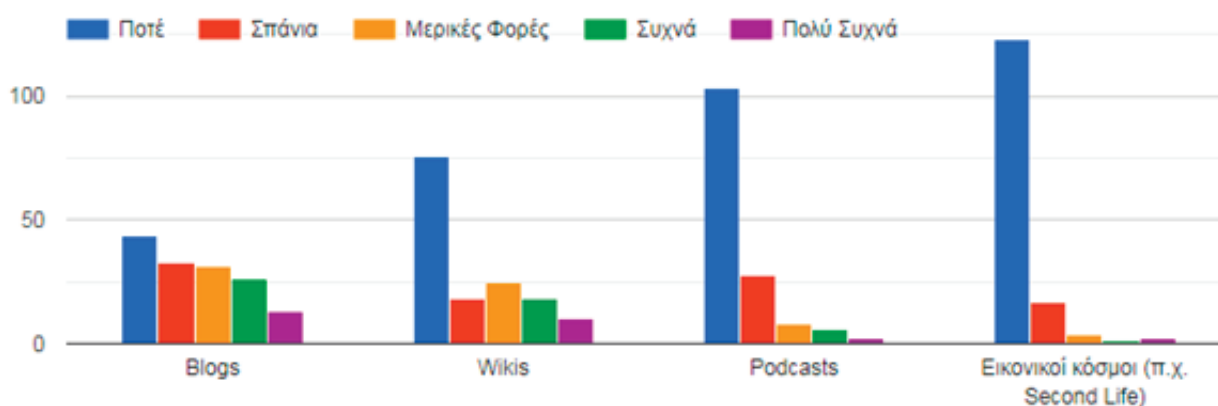
Στην εικόνα 3 παρουσιάζεται η σημασία του Διαδικτύου, ως εργαλείο υποστήριξης συνεχιζόμενης εκπαίδευσης για το άτομο, ενώ στην εικόνα 4 στην υποστήριξη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης γενικά.

Συζήτηση

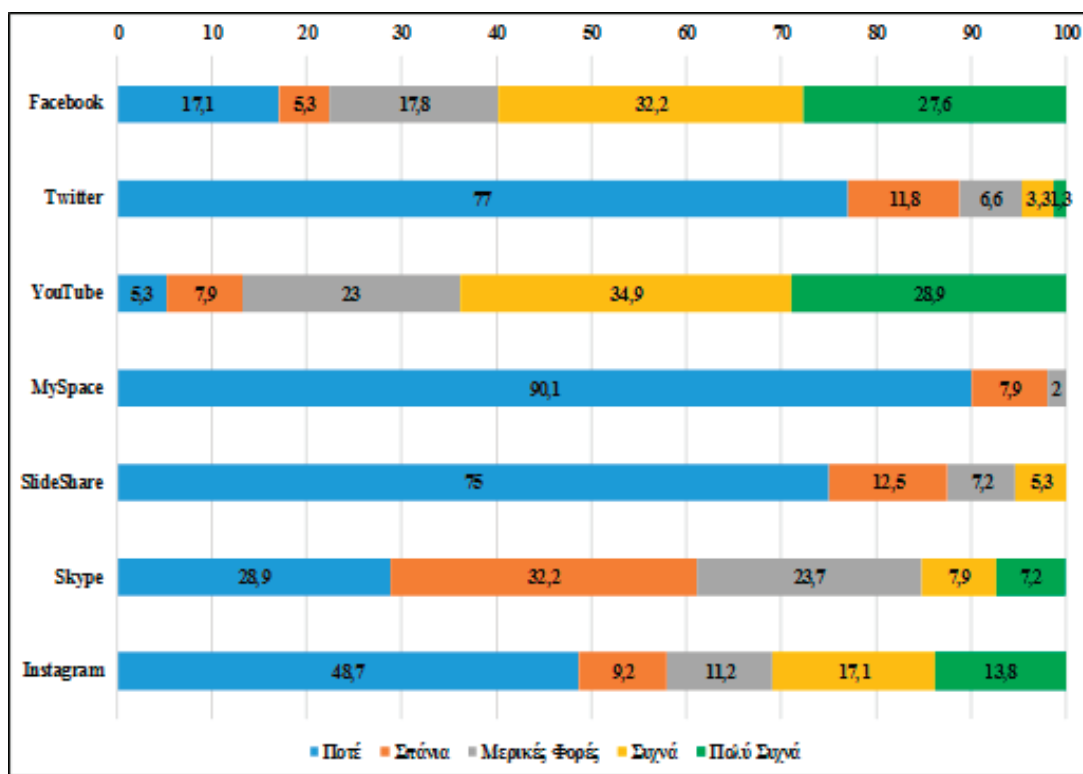
Το δείγμα της συγκεκριμένης μελέτης, στην πλειοψηφία του ήταν γυναίκες, γεγονός που αντικατοπτρίζει την πραγματική εικόνα των ΑΞ/κών(ΥΝ) και γενικότερα των επαγγελματιών Νοσηλευτών στην Ελλάδα. Διευκρινίζεται ότι άνδρες εισήχθησαν για πρώτη φορά στη ΣΑΝ το 1990. Το μεγαλύτερο ποσοστό που απάντησε, έχει γεννηθεί πριν το 1980, δηλαδή είναι άνω των 39 ετών και ανήκει στη γενιά Χ, ήταν έγγαμοι με παιδιά και έμενε σε αστική περιοχή πριν από τις σπουδές του.

Η μέση τιμή τηλεθέασης την εβδομάδα, είναι 8,4 ώρες, το οποίο είναι μικρότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο που είναι 14,77 ώρες (2,11 ώρες την ημέρα).¹⁶ Παράλληλα διαβάσει κατά μέσον όρο 6,7 βιβλία τον χρόνο που υποδηλώνει ενδιαφέρον του δείγματος στην έντυπη μορφή, το οποίο συμφωνεί με τη διεθνή προτίμηση.¹⁷

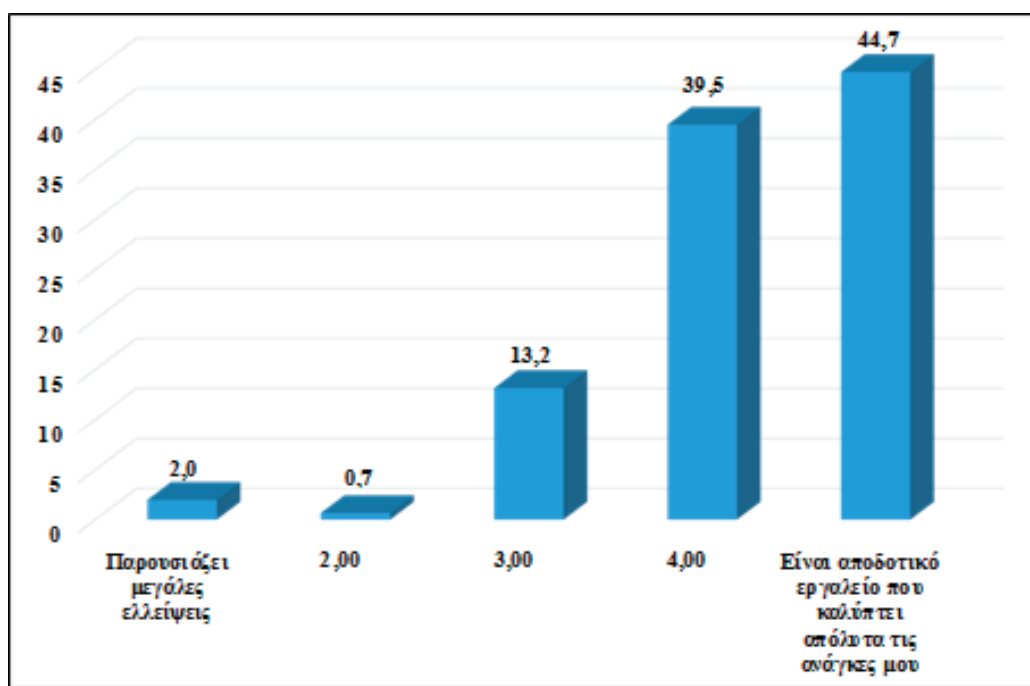
Η μέση ηλικία που χρησιμοποίησε για πρώτη φορά το Διαδίκτυο ήταν 23,3 έτη. Αυτό συμφωνεί με το γεγονός ότι η πλειοψηφία ανήκει στη γενιά Χ. Η συντριπτική πλειοψηφία δήλωσε ότι έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο από το

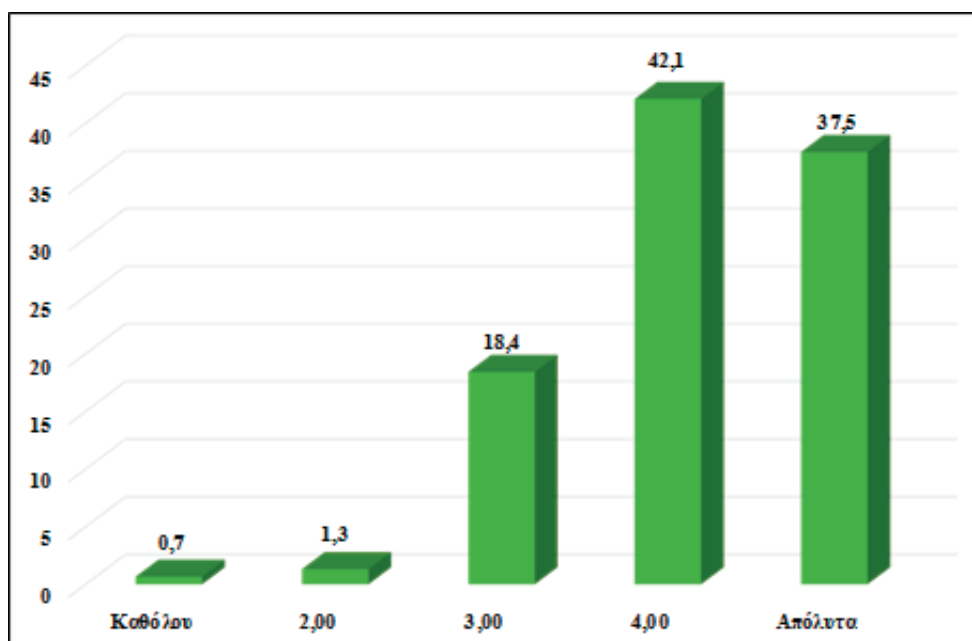
Εικόνα 1. Χρήση Web 2.0 εργαλείων από τους Αξιοματικούς Νοσηλευτές.

Εικόνα 2. Χρήση Ιστοχώρων Κοινωνικής Δικτύωσης από τους Αξιωματικούς Νοσηλευτές.

Εικόνα 3. Αξιολόγηση σημασίας του Διαδικτύου ως εργαλείο υποστήριξης συνεχιζόμενης εκπαίδευσης για το άτομο.

Εικόνα 4. Ικανοποίηση από τη σημασία του Διαδικτύου στην υποστήριξη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης γενικά.

σπίτι του και κυρίως μέσα από το κινητό τηλέφωνο, ενώ η μέση διάρκεια ωρών που αφιερώνει σε αυτό σε καθημερινή βάση είναι 2,7 ώρες. Έρευνα σε πολίτες 55 ετών και πάνω, οι οποίοι διαμένουν στην Ισπανία κατέδειξε ότι η ηλικία δεν επηρεάζει τόσο την πρόσβαση και χρήση του Διαδικτύου όσο η κοινωνικο-οικονομική κατάσταση των ατόμων καθώς επίσης ότι τα προγράμματα ψηφιακού αλφαριθμητισμού θα μπορούσαν να μετριάσουν τα εμπόδια που προκύπτουν.¹⁸

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε ότι χρησιμοποιεί τον υπολογιστή στον χώρο εργασίας πολύ συχνά. Πράγμα φυσικό, καθότι τα Στρατιωτικά Νοσοκομεία χρησιμοποιούν Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα Νοσοκομείων. Οι ερωτώμενοι εμφανίζονται αρκετά έμπειροι στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι, το σύνολο σχεδόν του δείγματος (96,7%) δήλωσε ότι έχει έξυπνο κινητό (smartphone) με δυνατότητα σύνδεσης στο Διαδίκτυο και μόνο το 3,3% απάντησε απλό κινητό. Αυτό είναι χαρακτηριστικό ανεπτυγμένων χωρών και μάλιστα το ποσοστό αυτό (96,7%) είναι πολύ μεγαλύτερο από τον ελληνικό μέσο όρο που είναι στο 59%.¹⁹

Οι άνδρες χρησιμοποίησαν σε νεότερη ηλικία για πρώτη φορά το Διαδίκτυο (20 ετών), σε σύγκριση με τις γυναίκες (24 ετών). Τα άτομα που γεννήθηκαν μεταξύ 1980-2000, δηλαδή όσοι ανήκουν στη γενιά Υ, χρησιμοποίησαν

σε νεότερη ηλικία για πρώτη φορά το Διαδίκτυο, δηλαδή 16,5 ετών, σε σύγκριση με τα άτομα που γεννήθηκαν πριν το 1980 (γενιά Χ) που το χρησιμοποίησαν σε ηλικία 26,9 ετών για πρώτη φορά. Αυτό συμφωνεί με τα χαρακτηριστικά των γενεών Χ και Υ.⁶ Το φύλο, η χρονολογία γέννησης, η οικογενειακή κατάσταση, η ύπαρξη παιδιών και η περιοχή διαμονής πριν τις σπουδές, δεν φάνηκε να επηρεάζει τις ώρες αφιέρωσης στο Διαδίκτυο σε καθημερινή βάση. Ενώ τα άτομα που κατέχουν διδακτορικό, αφιερώνουν περισσότερες ώρες στο Διαδίκτυο σε καθημερινή βάση, σε σύγκριση με τους υπόλοιπους.

Τα άτομα με προϋπηρεσία από 20 και άνω έτη χρησιμοποιούν συχνότερα υπολογιστή στο χώρο εργασίας, σε σύγκριση με τα άτομα με προϋπηρεσία έως 19 έτη. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι μεγαλύτεροι Αξιωματικοί Νοσηλευτές, ασχολούνται περισσότερο με διοικητικά καθήκοντα, άρα έχουν περισσότερη ενασχόληση με τον Η/Υ στον χώρο εργασίας.

Η πλειοψηφία (61,1%) συμμετέχει στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook-Twitter), μέσω του κινητού. Το ποσοστό αυτό υπερτερεί του ελληνικού μέσου όρου, που ορίζεται στα 50%.¹⁹

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δεν είναι εξοικειωμένη με τα εργαλεία του Web 2.0, καθότι δεν τα χρησιμοποιεί. Δεν διατηρεί δικό του Blog ή Wiki και δεν γνωρίζει πώς να εντοπίζει ένα

αρχείο Podcast. Αντίθετα, χρησιμοποιεί συχνά ή πολύ συχνά Facebook και YouTube, ενώ λιγότεροι χρησιμοποιούν MySpace, SlideShare, Skype και Instagram. Αυτό συμφωνεί με τα αποτελέσματα της Χριστοδούλου Ε, της οποίας το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε σε αυτήν τη μελέτη.¹⁵

Τα άτομα που γεννήθηκαν μεταξύ 1980-2000 (γενιά Υ), χρησιμοποιούν πιο συχνά YouTube, Instagram και Facebook, σε σύγκριση με τα άτομα που γεννήθηκαν πριν το 1980 (γενιά Χ) τα οποία χρησιμοποιούν πιο συχνά Skype. Παρόμοια αποτελέσματα εμφανίστηκαν και στους άγαμους, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους ανήκουν στη γενιά Υ. Αυτά είναι συμβατά με τα διεθνή δεδομένα.²⁰ Ωστόσο, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, το Twitter έχει γίνει επίσης αγαπημένο φόρουμ για επικοινωνία υγειονομικής περίθαλψης για γιατρούς, φροντιστές ασθενών και οργανισμούς υγειονομικής περίθαλψης.²¹

Σχετικά με τον βαθμό που αξιολογεί το άτομο, τη σημασία του Διαδικτύου ως εργαλείο υποστήριξης συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι είναι ένα αποδοτικό εργαλείο που καλύπτει απόλυτα τις ανάγκες τους. Επίσης, οι συμμετέχοντες φάνηκαν να είναι ικανοποιημένοι από τη σημασία του Διαδικτύου στην υποστήριξη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης γενικά. Έρευνα η οποία διενεργήθηκε σε φοιτητές Νοσηλευτικής έδειξε ότι αυτοί αναγνωρίζουν τη σημασία των Νέων Τεχνολογιών και έχουν θετική στάση στην προοπτική ενσωμάτωσής τους στο πρόγραμμα σπουδών τους, παρόλα αυτά χρειάζονται καθοδήγηση και ενθάρρυνση για την καλύτερη αξιοποίηση αυτών στις σπουδές τους.¹⁵ Επιπρόσθετα, έρευνα σε προπτυχιακούς φοιτητές δύο Πανεπιστημίων στην Τουρκία έδειξε ότι παρόλη την πολύ συχνή χρήση της Τεχνολογίας σε καθημερινή βάση, πολύ λίγοι φοιτητές ψηφιακά εξοικειωμένοι από μικρή ηλικία, χρησιμοποιούν τις Νέες Τεχνολογίες για εκπαιδευτικούς σκοπούς.²² Επίσης, σε έρευνα που διενεργήθηκε σε νοσηλευτές τριών(3) Δημόσιων Νοσοκομείων στη Θεσσαλονίκη (Ιανουάριο-Μάρτιο 2019), καταδείχθηκε ότι η στάση τους ήταν θετική απέναντι στη χρήση Νέων Τεχνολογιών στη συνεχιζόμενη εκπαίδευσή τους, όμως δεν ορίζεται εάν και ποια εργαλεία του Web 2.0 χρησιμοποιούνται για αυτόν τον σκοπό.²³

Τέλος, τα άτομα με μεταπτυχιακό και διδακτορικό τίτλο αξιολογούν υψηλότερα τη σημασία του Διαδικτύου ως εργαλείο υποστήριξης της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και εμφανίζονται περισσότερο ικανοποιημένα από τη

σημασία του για το άτομό τους, σε σύγκριση με τα άτομα με νοσηλευτική ειδικότητα και τους απλούς απόφοιτους ΣΑΝ. Αυτό αιτιολογείται από το ότι, αυτοί πιθανόν να έχουν ήδη χρησιμοποιήσει το Διαδίκτυο κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τους τίτλου.

Συνεπώς καταλήγουμε ότι οι Αξιωματικοί Νοσηλευτές αντιλαμβάνονται την αξία του Διαδικτύου στη διαδικασία συνεχούς επαγγελματικής επιμόρφωσής τους. Παράλληλα όμως καταδεικνύεται ότι, η εξοικείωσή τους με αυτό και τα βασικά εργαλεία του Web 2.0, όπως τα κοινωνικά δίκτυα, είναι μικρή και η χρήση τους περιορίζεται σε κοινωνικούς λόγους.

Αντίθετα, μια έρευνα που διεξήχθη σε Καναδούς Ογκολόγους και ειδικευόμενους στην Ογκολογία διαπίστωσε ότι το 72% των ερωτηθέντων χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η χρήση τους ποικίλλει ανάλογα με την ηλικία. Όταν χρησιμοποίησαν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για επαγγελματική ανάπτυξη, ανέφεραν ότι οι στόχοι τους ήταν για τη δικτύωση (55% των ερωτηθέντων), την κοινή χρήση έρευνας (17%) και την ανάπτυξη ηγεσίας (13%).²⁴ Οι γιατροί της DPHC (Defence Primary HealthCare/UK) χρησιμοποιούν ήδη το Διαδίκτυο, τα εργαλεία του Web 2.0 και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευσή τους. Απαιτείται όμως περαιτέρω εκπαίδευση στα εργαλεία του web 2.0 και υποστήριξη της τεχνολογικής υποδομής προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη από τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στη συνεχιζόμενη επαγγελματική τους ανάπτυξη.²⁵

Συμπεράσματα και προτάσεις

Το Διαδίκτυο και οι Νέες Τεχνολογίες καθώς και η χρήση τους στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και ανάπτυξη των επαγγελματιών Υγείας, συστήθηκαν παράλληλα με την απαίτηση για ψηφιακή παιδεία και σχετικές δεξιότητες. Η έρευνα ανέδειξε την εξοικείωση με το Διαδίκτυο και τα πιο γνωστά εργαλεία του Web 2.0 καθώς και τις στάσεις απέναντι στη χρήση του Διαδικτύου και των Νέων Τεχνολογιών στη διά βίου μάθηση, μιας ειδικής κατηγορίας Νοσηλευτών, των Αξιωματικών Νοσηλευτών, οι οποίοι ανήκουν στις Ένοπλες Δυνάμεις και εργάζονται κατά βάση στα Στρατιωτικά Νοσοκομεία της χώρας.

Ο πληθυσμός των Αξιωματικών Νοσηλευτικής όπως και του δείγματος, ανήκει στις γενιές Χ και Υ, με την πλειοψηφία να ανήκει στη Χ γενιά. Λόγω όμως του ότι ανήκουν σε

παρόμοια κοινωνικοοικονομική κατάσταση, εμφανίζουν όλοι πολύ καλή πρόσβαση στο Διαδίκτυο και στις Νέες Τεχνολογίες. Αυτό που τους διαχωρίζει και τους δίνει τα χαρακτηριστικά της γενιάς τους, είναι η ηλικία πρώτης χρήσης του Διαδικτύου, ο τρόπος χρήσης της τεχνολογίας και η διαφορετική χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.

Παρότι, στη συντριπτική πλειοψηφία τους έχουν θετική στάση απέναντι στη χρήση του Διαδικτύου και των Νέων Τεχνολογιών στη διά βίου εκπαίδευσή τους, αποδεικνύονται σύμφωνα με την έρευνα αυτή, μη ικανοί να τα χρησιμοποιήσουν επαρκώς, αφού η εξοικείωση με αυτά είναι πολύ μικρή. Μοναδική εξαίρεση αποτελούν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Η ανάγκη για συνεχιζόμενη εκπαίδευση είναι αδιαμφισβήτητη, προκειμένου να διατηρήσουν οι Νοσηλεύτες την επαγγελματική τους επάρκεια στον χρόνο και να επιτύχουν την επαγγελματική τους εξέλιξη.

Οι Αξιωματικοί Νοσηλεύτες είναι μια επαγγελματική ομάδα υψηλού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου, με πολύ καλή πρόσβαση στην Τεχνολογία και θετική στάση απέναντι

στο Διαδίκτυο και τις Νέες Τεχνολογίες. Αυτό που χρειάζεται προκειμένου να μπορούν να εκμεταλλευτούν τον αστέρευτο κόσμο του Διαδικτύου προς όφελός τους είναι η κατάλληλη εκπαίδευση και η καθοδήγηση, προκειμένου να εξοικειωθούν με αυτόν.

Η πρόσφατη πανδημία του SARS-COVID-19 επέβαλε ραγδαίες αλλαγές στον τρόπο ενημέρωσης-εκπαίδευσης, η οποία όφειλε να είναι συνεχής κυρίως για τους επαγγελματίες υγείας. Για τον λόγο αυτόν, η χρήση του διαδικτύου ήταν επιβεβλημένη. Εν μέσω της περιόδου αυτής, τα αποτελέσματα της παρούσας ερευνητικής εργασίας μπορεί να έχουν διαφοροποιηθεί. Σε εξέλιξη βρίσκεται μελέτη του ψηφιακού αλφαριθμητισμού του ίδιου πληθυσμού, με το ίδιο Ερωτηματολόγιο, έναν χρόνο από την έναρξη της πανδημίας, προκειμένου να ληφθούν συγκριτικά αποτελέσματα.

Σκόπιμο επίσης θα ήταν να διερευνηθεί, σε επόμενη φάση και με το κατάλληλο Ερωτηματολόγιο, το συνολικό προφίλ αυτού του πληθυσμού, αλλά και των Νοσηλευτών γενικότερα, προκειμένου να αναδειχθούν οι περιοχές στις οποίες πρέπει να επικεντρωθεί η ψηφιακή επιμόρφωσή τους.

ABSTRACT

Study on Digital Literacy in Army Nurse Officers and its Effect on the Use of Digital Education Tools

Marina Panagiotopoulou,¹ Ioannis Apostolakis²

¹Colonel, RN, MHCM, Commander of Hellenic Military Nursing Academy,

²Medical Informatics PhD, School of Medicine, National and Kapodistrian University of Athens, Athens, Greece

Introduction: Lifelong learning is a necessity for the modern nurse and can be facilitated by the widespread development and dissemination of New Technologies and the Internet. **Aim:** The main purpose of the study is to investigate the level of Army Nurses familiarity with the most well-known New World Wide Web (Web 2.0) tools, as well as to designate their attitudes and perceptions in relation to the use of these New Technologies during educational process. Individual objective is to examine the ability of Army Nurses to use these tools to their continuing educational and professional development. **Material and Method:** This is a cross-sectional research study. The referring population is the active Officer Nurses of Greece, in the first two months (Jan-Feb) of 2019. A sample of convenience was used. **Results:** The population belong to generations X and Y. All of them have very good access to Internet and New Technologies. Differences were observed in the age of first use of the Internet, the way they use Technology and the different use of Social Media Networks. Although the vast majority of them have a positive attitude towards the use of the Internet and New Technologies in their lifelong learning, they were proved, according to this research, incapable of using them for this purpose. The only exception is Social Media. **Conclusions:** Officer Nurses are a professional team with very good access to Technology and a positive attitude towards the Internet and New Technologies. However, their digital literacy needs to be improved in order to be able to take advantage of the capabilities provided by the tools of the New WorldWide Web in their continuing education and professional development.

Key-words: Continuing nursing education, generations X and Y, attitudes and perceptions to Internet, new technologies, Social Media.

✉ **Corresponding Author:** Marina Panagiotopoulou, Tel: (+30) 6973 292 703, e-mail: pngmarina67@gmail.com

Βιβλιογραφία

1. Αποστολάκης Ι, Βαρλάμης Η, Παπαδοπούλου Α. *Ηλεκτρονικές Κοινότητες Μάθησης*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2008:13,49
2. Παυλάτου Ν, Ευσταθίου Φ, Παπαγεωργίου Δ. Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση Νοσηλευτών και Νέες Τεχνολογίες. *Περιεγχειρητική Νοσηλευτική* 2012,1:73-807
3. Θεοφανίδης Δ, Φουντούκη Α. Η Διά Βίου Εκπαίδευση στη νοσηλευτική Επιστήμη και Πράξη. *Νοσηλευτική* 2006, 45:476-482
4. Αποστολάκης Ι, Βαρλάμης Η. *Πληροφοριακά Συστήματα Υγείας*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2016:479
5. Oblinger J, Oblinger D. Is It Age or IT: First Steps Toward Understanding the Net Generation? In: Oblinger DG, Oblinger L (eds) *Educating the Net Generation*. E-book: Educause, 2005:2.1-2.19
6. Tapscott D. *Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World*. New York: McGraw-Hill, 2008
7. Tulgan B, Martin C. *Managing Generation Y: Global citizens born in the late seventies and early eighties*. Amherst, MA: HRD Press,
8. Duncan-Howell J, Lee KT. M-learning: Finding a place for mobile technologies within tertiary educational settings. In *ICT: Providing choices for learners and learning*. Proceedings Ascilite Singapore, 2007
9. Αποστολάκης Ι, Εγκλεζοπούλου Αδ. Οι Web 2.0 εφαρμογές στην ιατρική και νοσηλευτική εκπαίδευση. *Ιατρική* 2012, 101:432-447
10. Aziz HA. Use of Interactive Games in Healthcare. *J Health Med Informat*, 2018, 9:304. doi: 10.4172/2157-7420.1000304
11. Isik B, Jallad ST. The potential of social media and nursing education: E-professionalism, nurse educator-learner role, benefits and risks. *GJPAAS [Internet]*. 2019Sep.2 [cited 2021Jan.11] (11):30-8
12. Greenwood S, Perrin A, Duggan M. "Social Media Update 2016." Pew Research Center, November 11, 2016. www.pewinternet.org/2016/11/11/social-media-update-2016/
13. Gottfried A, Shearer E. "News Use Across Social Media Platforms 2016." Pew Research Center, May 26, 2016. www.journalism.org/2016/05/26/news-use-across-social-media-platforms-2016/
14. Markham MJ, Gentile D, Graham DL. Social Media for Networking, Professional Development, and Patient Engagement. *Am Soc Clin Oncol Educ Book* 2017, 37:782-787, doi: 10.1200/EDBK_180077. PMID: 28561727
15. Χριστοδούλου ΕΓ. *Νέες Τεχνολογίες και Μαθησιακός Τύπος Φοιτητών/τριών στη Νοσηλευτική Επιστήμη*. Ph.D.Thesis, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Επιστημών Ανθρώπινης Κίνησης και Ποιότητας Ζωής, Τμήμα Νοσηλευτικής, 2015
16. Global Web Index, "The State of the TV Market", 2019 <https://blog.globalwebindex.com/chart-of-the-week/broadcast-tv-2019/>
17. Virginia Clinton. Reading from paper compared to screens: A systematic review and meta analysis. *Journal of Research in Reading*, 2019, 00:1-38, doi: 10.1111/1467-9817.12269
18. Tirado-Morueta R et al. The socio-demographic divide in Internet usage moderated by digital literacy support. *Technology in Society*, 2018. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2018.06.001>
19. Pew Research Center, February 2019, "Smartphone Ownership Is Growing Rapidly Around the World, but Not Always Equally" <http://www.pewglobal.org/2019/02/05/in-emerging-economies-smartphone-adoption-has-grown-more-quickly-among-younger-generations/>
20. Global Web Index (2019), "Social Media by Generation-GWI Infographic-Q3 2018" <https://www.globalwebindex.com/reports/social-media-across-generations>
21. Markham MJ, Gentile D, Graham DL. Social Media for Networking, Professional Development, and Patient Engagement. *Am Soc Clin Oncol Educ Book*. 2017;37:782-787. doi: 10.1200/EDBK_180077. PMID: 28561727
22. Çoklar AN, Yaman ND, Yurdakul IK. Information literacy and digital nativity as determinants of online information search strategies. *Computers in Human Behavior* 70, 2017:1-9
23. Lera M, Taxtsoglou K, Iliadis C, Frantzana A, Kourkouta L. Nurses' Attitudes Toward Lifelong Learning via New Technologies. *Asian Pac Isl Nurs J* 2020, 5:89-102, doi: 10.31372/20200502.1088, PMID: 33043137; PMCID: PMC7544016
24. Adilman R, Rajmohan Y, Brooks E, et al. Social media use among physicians and trainees: results of a national medical oncology physician survey. *J Oncol Practice* 2016, 12:79-80, e52-60
25. Willman AS. Use of Web 2.0 tools and social media for continuous professional development among primary health-care practitioners within the Defence Primary Healthcare: a qualitative review. *BMJ Mil Health* 2020, 166:232-235, doi: 10.1136/jramc-2018-001098. Epub 2019 Jan 3. PMID: 30610089